

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ สถานการณ์และพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชทางการเกษตรของชาวเขาเผ่าลีซู หมู่บ้านกีดสามสิบ ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นายวรวิทย์ รัตนไพโรจน์

ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

ผศ.เฉลิมพงษ์ ชิตไทสง ประธานกรรมการ
ผศ.ศศิธร ไชยประสิทธิ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษสถานการณ์และพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชทางการเกษตรของชาวเขาเผ่าลีซูครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชทางการเกษตร อาศัยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาโดยวิธีการสำรวจพื้นที่ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกรผู้ที่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช จำนวน 7 คน ผู้นำนายสารเคมีทางการเกษตร จำนวน 2 คน การสนทนากลุ่ม เช่น ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข แม่บ้าน ชาวชน จำนวน 7 คน ในพื้นที่ หมู่บ้านกีดสามสิบ ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเริ่มปลูกพืชเศรษฐกิจเมื่อปีพ.ศ.2542 ร่วมกับใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช และใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ประเภทไกลโฟเซตและพาราควอตใช้สารเคมีมากช่วงระหว่างก่อนเข้าฤดูฝนจนถึงปลายฤดูฝน มีการสัมผัสสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอยู่ในช่วง 5 – 7 ปี มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชเศรษฐกิจ แต่ก็มีหนี้สิน ไม่สามารถเลิกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชได้ เพราะแรงงานคนมีน้อย หนี้สินอื่นๆ พื้นที่ปลูกพืชมีจำนวนมาก และเพื่อเพิ่มผลผลิต การผสมสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชจะใช้สูตร สารเคมี 1,000 ซีซี ผสมน้ำ 200 ลิตร ซึ่งผสมเกินที่ฉลากบอกไว้ เกษตรกรจะเลือกใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยเรียนรู้จากสื่อโฆษณาและเพื่อนบ้าน

พฤติกรรมในการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างไม่มีการป้องกันตนเองเมื่อสัมผัสสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช คือ ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเองให้มิดชิดอย่าง

เหมาะสมทุกครั้ง ผสมสารเคมีเกินปริมาณที่กำหนด ขณะฉีดพ่นจะเดินตามความสะดวกไม่มีการสนใจทิศทางลม มีพฤติกรรมตีมน้ำ สูบบุหรี และรับประทานผลไม้ขณะพักโดยไม่มีการทำความสะอาดร่างกาย ล้างถังใส่น้ำยาและอุปกรณ์ใกล้แหล่งน้ำ เกษตรกรตัวอย่างไม่มีการกำจัดภาชนะบรรจุสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยทิ้งขวดหรือภาชนะบรรจุไว้ใกล้แหล่งผสมสารเคมีและทิ้งที่ข้างสวน เมื่อมีอาการแพ้หรือเจ็บป่วย จากการได้รับสารพิษจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่าจะรักษาด้วยตนเองก่อน เช่น สมุนไพร การเลี้ยงผีป่า หากอาการไม่ดีขึ้นจะไปที่สถานีอนามัยและโรงพยาบาล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Situation and Behaviors on Agrochemical Use of Lisu in Kudsamsib Village, Sob Pong Sub-district, Pang Mapha District, Mae Hong Son Province	
Author	Mr. Worawit Rattanapriwan	
Degree	Master of Public Health	
Independent Study Advisory Committee	Asst . Chalermpong Chitthaisong	Chairperson
	Asst . Sasitorn Chaiprasit	Member

ABSTRACT

The study of the Situation and Behaviors on Agrochemical Use of Lisu in Kudsamsib Village, Sob Pong Sub-district, Pang Mapha District, Mae Hong Son Province aimed at qualitatively investigating the agricultural pesticide chemical substances application behavior; field survey, participatory and non-participatory observing practices, in-dept interview and group discussion were applicable for the purpose. Participants consisted of seven agriculturists who applied the agricultural pesticide chemical substances for the agricultural practice, two agricultural substances distributors and seven other figures representing those public health volunteers, housewives and youths of Kudsamsib Village, Sob Pong Sub-District, Pang Mapha District, Mae Hong Son Province

The study showed that the sampled agriculturists produced cash crops in B.E. 2542 with the application of pesticides and weeds eradicating chemical substances like Glyphosate and Paraquartz. The application as such was more frequently applied prior to the rainy season and until the end of the rainy season. They had exposed to the pesticide chemical substances for the

period of 5 -7 years. They were able to increase their earnings from the cash crops; however, their debt burden was increased. They were not able to terminate the chemical substances application since they had few assistants and labors but more debt. They possessed more vast land for the increasing cultivation practices. The amount of 1,000 CC. of chemical substance was dissolved in 200 liters of water which was beyond the limitation quoted in the banner. They learned how to make use of the chemical substances from the media and neighbors.

The agricultural pesticide chemical substances application of the sampled participants was carelessly conducted since they didn't have any covers while doing it. They also applied the chemical substances with the amount that went beyond the regulations. While spraying the substances, they randomly walked about without being aware of the wind. They drank water, smoke and light the cigarette. During their break, they had some fruits but without cleaning themselves. They washed the chemical canisters and containers by the water sources. They did not properly dispose those chemical canisters by leaving them in the area where they prepared the chemical solution which was near their cultivating fields. Once they were sick of exposing to the chemical substances, they cured themselves with herbs and animistic ritual practices. When the symptom was worse, the sick would be forwarded to the public healthcare clinics and the hospitals.